

İSTANBUL
MENKUL KIYMETLER
BORSASI

Sayı : İMKB-9-GDD-010.06.02-384 / 7095

27/06/2012

Konu : Yatırımcı bazında tedbir düzenlemesi

Genelge No: 395
Teftiş ve Gözetim Kurulu

Sayın Üyemiz,

İMKB’de borsa işlemlerinin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleşmesine aykırı nitelikteki emirlerin ve işlemlerin açık bir şekilde tanımlanması, gözetim veya denetim faaliyetleri sırasında bu nitelikte emir verdiği veya işlem yaptığı tespit edilen yatırımcılara İMKB tarafından uygulanacak tedbirlere ilişkin ilke ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanan Genelge ekte yer almaktadır.

Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Organlarına İlişkin Yönetmeliğin 14 üncü ve 25 inci maddeleri ile İMKB Yönetmeliği’nin 24/A maddesine dayanılarak yapılan bu düzenlemede; İMKB Hisse Senetleri Piyasasında (Borsa yatırım fonları ve varantlar hariç) ve Gelişen İşletmeler Piyasası’nda;

- 1) Kendinden kendine gerçekleştirilen işlemler ile
- 2) Parçalanmış aktif emirlerle gerçekleştirilen işlemlerin

hangi koşullarda piyasanın açık, düzenli ve dürüst bir şekilde çalışmasına engel teşkil ettiği açıkça belirlenmiş olup, bu mahiyette emirler ileten ve işlem gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişi yatırımcılara sırasıyla;

- 1) Yatırımcının bilgilendirilmesi,
- 2) Yatırımcının kimlik veya unvan bilgilerinin ilan edilmesi,
- 3) Yatırımcıya brüt takas uygulaması getirilmesi,
- 4) Yatırımcıya önceden depo şartı uygulanması,
- 5) Yatırımcı emirlerinin geçici süreyle kabul edilmemesi (boykot)

olmak üzere beş aşamalı tedbir süreci uygulanacaktır.

Yatırımcı bazında tedbir düzenlemesinin İMKB bünyesindeki piyasaların açık, düzenli ve dürüst çalışmasının sağlanması yönündeki etkinliğin artırılmasında, piyasa bozucu fiillerle etkili bir şekilde mücadele edilmesinde, yatırımcıların sermaye piyasalarına duydukları güvenin güçlendirilmesinde, dolayısıyla da sermaye piyasalarının gelişiminde ve İstanbul Finans Merkezi vizyonunun gerçekleştirilmesinde önemli bir işlevi yerine getireceği değerlendirilmektedir.

Söz konusu düzenleme; yatırımcıların, piyasa katılımcılarının ve aracı kuruluşlarımızın önceden ve yeterince bilgi sahibi olmalarını teminen 03/09/2012 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Bu kapsamda, üyelerimizin, Genelge'nin 4 üncü maddesinde belirtilen emirler ve işlemler ile 5 inci maddesinde belirlenen tedbirler hakkında, kendilerince uygun görülecek yöntem ve araçlar vasıtasıyla müşterilerinin bilgilendirilmesini sağlamaları ve ayrıca brüt takas, önceden depo şartı ve yatırımcı emirlerinin geçici süreyle kabul edilmemesi tedbirlerinin etkin bir şekilde uygulanması için gerekli her türlü önlemi almaları gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Saygılarımla,

M. İbrahim TURHAN
Borsa Başkanı

Ek: İMKB'de Borsa İşlemlerinin Açık, Düzenli ve Dürüst Bir Şekilde Gerçekleşmesine Aykırı Emir ve İşlemler ile Bu Nitelikteki Emirleri Veren veya İşlemleri Yapan Yatırımcılara Uygulanacak Tedbirler Hakkında Genelge.

**İMKB'DE BORSA İŞLEMLERİNİN AÇIK, DÜZENLİ VE DÜRÜST BİR ŞEKİLDE
GERÇEKLEŞMESİNE AYKIRI EMİR VE İŞLEMLER İLE BU NİTELİKTEKİ
EMİRLERİ VEREN VEYA İŞLEMLERİ YAPAN YATIRIMCILARA
UYGULANACAK TEDBİRLER HAKKINDA GENELGE
(Genelge No: 395)**

Amaç

MADDE 1- Bu Genelge, İMKB'de Borsa işlemlerinin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleşmesine aykırı nitelikteki emirleri ve işlemleri açık ve objektif bir şekilde tanımlayarak, gözetim veya denetim faaliyetleri sırasında bu nitelikte emir verdiği veya işlem yaptığı tespit edilen yatırımcılara İMKB tarafından uygulanacak tedbirlere ilişkin ilke ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2- Bu Genelgede yer alan hükümler, Borsa yatırım fonları ve varantlar hariç olmak üzere İMKB Hisse Senetleri Piyasası ve Gelişen İşletmeler Piyasası'ndaki emirlere ve işlemlere uygulanır.

Dayanak

MADDE 3- Bu Genelge, Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Organlarına İlişkin Yönetmeliğin 14 üncü ve 25 inci maddeleri ile İMKB Yönetmeliği'nin 24/A maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Borsa işlemlerinin açık, düzenli ve dürüst şekilde gerçekleşmesine aykırı mahiyetteki fiiller

MADDE 4- Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (2) numaralı bendinde düzenlenen manipülasyon fiili ile İMKB Yönetmeliğinin 24 üncü maddesinde tanımlanan yapay fiyat ve piyasa fiillerine ilişkin hükümler saklı olmak üzere, aşağıda belirtilen nitelikte verilen emirler ve yapılan işlemler, Borsa işlemlerinin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleşmesine aykırı mahiyette emirler ve işlemler olarak kabul edilir.

a) Kendinden kendine işlemler:

Bir seans boyunca, o seanstaki İMKB Hisse Senetleri Piyasası ortalama sözleşme sayısının *yüzde 50'si* veya üzerinde işlem gerçekleşen herhangi bir hisse senedinde;

- 1) Yatırımcının kendinden kendine gerçekleştirdiği sözleşme sayısının, aynı hissede gerçekleşen toplam sözleşme sayısına oranının *yüzde 25* ve üzerinde olması,
- 2) Yatırımcının kendinden kendine gerçekleştirdiği toplam işlem miktarının, aynı hissede gerçekleşen toplam işlem miktarına oranının *yüzde 25* ve üzerinde olması,

- 3) Yatırımcının kendinden kendine gerçekleştirdiği sözleşme sayısının hissede gerçekleşen toplam sözleşme sayısına oranı ile yatırımcının kendinden kendine gerçekleştirdiği toplam işlem miktarının hissede gerçekleşen toplam işlem miktarına oranının aritmetik ortalamasının [yukarıda (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen oranların ortalamasının] **yüzde 40** ve üzerinde olması

koşullarının bir arada gerçekleşmesi.

b) Parçalanmış aktif emirlerle gerçekleştirilen işlemler:

Bir seans boyunca herhangi bir hissenin sırasında, yatırımcının;

- 1) Verdiği emirleri tek seferde karşılayacak yeterlikte pasifte bekleyen emir var iken, **30** saniye veya daha kısa süre içerisinde, en az **5** sözleşme yaratacak şekilde işleme dönüşen aynı yönlü, aynı veya daha iyi fiyatlı aktif emirler iletmesi,
- 2) (1) numaralı alt bentte belirtilen işlem kalıbını bir seans boyunca **25** kez ve daha fazla tekrar etmesi ve tekrar eden bu nitelikteki kalıplarda gerçekleşen sözleşme sayılarının aritmetik ortalamasının en az **25** adet olması,
- 3) (2) numaralı alt bentte belirtilen nitelikteki sözleşmelerinin sayısının, aynı hissede gerçekleşen toplam sözleşme sayısına oranının **yüzde 40** ve üzerinde; kendisi tarafından iletilip işleme dönüşen toplam aktif emir sayısına oranının ise **yüzde 80** ve üzerinde olması,

koşullarının bir arada gerçekleşmesi.

Özel emirler ve maksimum lot miktarlı emirler parçalanmış aktif emir olarak dikkate alınmaz.

Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde ve Genelgenin 5 inci maddesinde belirlenen emir ve işlemlere ilişkin oran, miktar, sayı ve sürelerle uymamakla birlikte, yatırımcının; yapılan düzenlemeyi dolanacak biçimde ve süreklilik arz edecek şekilde, bu oran, miktar, sayı ve sürelerle çok yakın bir tarzda emir vermesi ve işlem yapması da Borsa işlemlerinin açık, düzenli ve dürüst gerçekleştirilmesine aykırı mahiyette emir ve işlemler kapsamında değerlendirilerek gerekli tedbirler uygulanır.

Yukarıda sayılan emir ve işlem kalıpları dışında başkaca emir ya da işlem kalıplarının piyasa bozucu bir tarzda kullanılır hale geldiğinin görülmesi durumunda, İMKB bu nitelikteki emirler ve işlemleri de Borsa işlemlerinin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleşmesine aykırı mahiyette emirler ve işlemler olarak tanımlayabilir.

Uygulanacak tedbirler

MADDE 5- Borsanın gözetim ve denetim faaliyetleri sonucunda yapılan tespitlere istinaden ya da Sermaye Piyasası Kurulu'nun yazılı talebine bağlı olarak 4 üncü maddede belirtilen fiilleri işlediği anlaşılan yatırımcılara İMKB tarafından aşağıdaki tedbirler sırasıyla uygulanır:

a) Yatırımcının bilgilendirilmesi:

Bu Genelgenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, Genelgenin 4 üncü maddesinde belirtilen fiilleri ayrı ayrı ya da birlikte, **herhangi 90 günlük bir dönemde** en az 3 kez işleyen yatırımcı, bu fiillerinin borsa işlemlerinin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleştirilmesine aykırı mahiyette emirler ve işlemlerden olduğu ve bu tür fiillerinin devamı halinde bu Genelgede belirtilen diğer tedbirlerin sırasıyla uygulanacağı hususlarında bir defaya mahsus olmak üzere yazılı olarak bilgilendirilir.

b) Yatırımcının kimlik veya unvan bilgilerinin ilan edilmesi:

Yukarıda (a) bendinde bahsi geçen bilgilendirme yazısının yatırımcıya tebliğ edildiği tarihten sonra ve her halükarda bilgilendirmeye mesnet teşkil eden durumun oluştuğu tarihten itibaren 30 gün geçtikten sonra, yatırımcının 4 üncü maddede belirtilen fiilleri ayrı ayrı ya da birlikte, **herhangi 90 günlük bir dönemde** en az 3 kez tekrar işlemesi halinde, kimlik veya unvan bilgileri genel mektup ile ilan edilir ve Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda (KAP) duyurulur.

c) Yatırımcıya brüt takas uygulaması getirilmesi:

Yatırımcının unvan veya kimlik bilgilerinin KAP'ta ilan edildiği tarihten sonra, 4 üncü maddede belirtilen fiilleri ayrı ayrı ya da birlikte **herhangi 30 günlük bir dönemde** en az 3 kez tekrar işlemesi halinde, ilgili yatırımcıya tüm hisse senetlerinde geçerli olmak ve tedbirin KAP'ta duyurulduğu tarihi takip eden ilk gün gerçekleşen işlemlerden başlamak üzere 15 gün süreyle brüt takas uygulaması getirilir. Brüt takas uygulanan gerçek ve tüzel kişi yatırımcıların kimlik ve unvan bilgileri ile tedbirin uygulanma süresi, genel mektup ile ilan edilir ve KAP'ta duyurulur.

Brüt takas, bir yatırımcının aynı gün içinde gerçekleştirdiği tüm alış ve satış işlemlerine ilişkin takas yükümlülüklerinin netleştirmeye (mahsup) tabi tutulmaksızın takas gününde ayrı ayrı yerine getirilmesini ifade eder.

Brüt takas uygulaması kapsamına alınmış olan yatırımcıların takas işlemleri İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş. tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirilir.

d) Yatırımcıya önceden depo şartı uygulanması:

Brüt takas uygulaması kapsamına alınan bir yatırımcının, söz konusu tedbirin ilan tarihinden sonra, 4 üncü maddede belirtilen fiilleri ayrı ayrı ya da birlikte **herhangi 30 günlük bir dönemde** en az 3 kez tekrar işlemesi halinde, ilgili yatırımcıya tüm hisse senetlerinde geçerli olmak üzere, tedbirin KAP'ta duyurulduğu tarihi takip eden ilk günden itibaren 30 gün süreyle önceden depo şartı getirilir. Önceden depo şartı getirilen gerçek ve tüzel kişi yatırımcıların kimlik ve unvan bilgileri ile tedbirin uygulanma süresi, genel mektup ile ilan edilir ve KAP'ta duyurulur.

Önceden depo şartı; bir alım satım emri verildiğinde, emir konusu nakit veya hisse senetlerinin, yatırımcının emri verdiği üye nezdindeki hesaplarında bulunuyor olması veya emrin verildiği anda üyeye peşinen tevdi edilmesi zorunluluğunu ifade eder.

Üyeler, önceden depo şartı uygulaması kapsamına alınmış olan müşterileri tarafından gün boyunca verilen alım veya satım emirlerini borsaya iletmeden önce; alım emirleri için, emrin teklif edilen fiyat üzerinden parasal karşılığının üye nezdindeki ilgili müşteri hesaplarında, satım emirleri için ise emir konusu hisse senedi miktarının tamamının Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. nezdindeki üye alt hesaplarında bulunmasını sağlamakla yükümlüdürler.

Verilen emirler geçerliliğini sürdürdüğü müddetçe depo edilen nakit ya da hisse senetlerinin söz konusu hesaplarda tutulması zorunludur.

İletilen emirlerin işleme dönüşmesi halinde, alım emirlerinde gerçekleşen alım işlemi tutarına tekabül eden nakit, satım emirlerinde ise satılan miktar kadar hisse senedi takas yükümlülüğü yerine getirilene kadar ilgili hesaplarda tutulmaya devam edilir. Depo edilen nakit ve hisse senetleri, takas işlemleri tamamlanana kadar müşteri tarafından iletilen yeni bir emrin karşılığında önceden depo edilmesi gereken nakit ya da hisse senedi olarak değerlendirilemez. Benzer şekilde, takas gününde yatırımcının hesabına geçecek olan nakit veya hisse senetleri de önceden depo şartı kapsamında dikkate alınmaz.

e) Yatırımcı emirlerinin geçici süreyle kabul edilmemesi (boykot):

Önceden depo şartı uygulaması kapsamına alınan bir yatırımcının, söz konusu tedbirin ilan tarihinden sonra, Genelgenin 4 üncü maddesinde belirtilen fiilleri ayrı ayrı ya da birlikte **herhangi 30 günlük bir dönemde** en az 3 kez tekrar işlemesi halinde, ilgili yatırımcı tedbirin KAP'ta duyurulduğu tarihi takip eden ilk günden itibaren **45** gün süreyle boykot edilir ve söz konusu yatırımcıya boykot süresinin bitiminden itibaren tüm hisse senetlerinde geçerli olmak ve boykot süresinin bitimini takip eden ilk gün gerçekleşen işlemlerden başlamak üzere **30** gün süreyle brüt takas uygulaması getirilir. Borsadan boykot edilen gerçek ve tüzel kişi yatırımcıların kimlik ve unvan bilgileri ile uygulanma süresi, genel mektup ile ilan edilir ve KAP'ta duyurulur.

Boykot süresince Borsa üyeleri, yatırımcının vekil sıfatıyla verdiği emirler ya da yatırımcı adına vekil sıfatıyla verilen emirler de dahil yatırımcı adına veya hesabına verilen hiçbir alım ya da satım emrini kabul edemez.

Ancak, boykot uygulamasının başlamasından itibaren **10** gün içerisinde, sadece yatırımcının üyeden kullandığı kredi veya ödünç aldığı hisse senedi borçlarının kapatılması için kredi tutarı ya da ödünç hisse miktarı ile sınırlı olmak üzere yapılacak alım veya satım işlemlerine ilişkin emirler, boykot kapsamı dışında tutulur.

Yatırımcının saklama bakiyesi bulunan hisse senetleri ile sınırlı olmak üzere, bu hisse senetlerinin yatırımcı tarafından kullanılmayan rüçhan hakkı kuponlarının satışına ilişkin emirler boykot kapsamı dışındadır.

Yukarıda (e) bendinde belirtilen tedbirin uygulanmasından sonra yatırımcının söz konusu fiilleri tekrar işlemesi halinde uygulanacak tedbirlerin niteliği ve uygulanma süreleri Borsa Yönetim Kurulunca ayrıca kararlaştırılır.

Bu madde hükmü kapsamında belirtilen tedbirlerin alınması, Sermaye Piyasası Kanunu'na ve Borsa düzenlemelerine aykırılık nedeniyle inceleme yapılmasına engel teşkil etmeyeceği gibi, yatırımcı bazında ilave tedbirler alınmasına ya da piyasa, pazar, platform, sistem, menkul kıymet, üye veya ihraççı bazında başka tedbirler uygulanmasına da engel oluşturmaz.

Üyelerin yükümlülükleri

MADDE 6- Borsa üyeleri, Genelgenin 4 üncü maddesinde belirtilen emirler ve işlemler ile 5 inci maddesinde belirlenen tedbirler hakkında, kendilerince uygun görülecek yöntem ve araçlar vasıtasıyla müşterilerinin bilgilendirilmesini sağlamakla yükümlüdürler. Üyeler, yatırımcılara getirilen ve 5 inci maddede sayılan brüt takas, önceden depo şartı ve yatırımcı emirlerinin geçici süreyle kabul edilmemesi tedbirlerinin etkin bir şekilde uygulanması için gerekli her türlü önlemi alırlar.

Tereddütlerin giderilmesi

MADDE 7- Bu Genelgede yer almayan ya da açıklık bulunmayan konularda ortaya çıkabilecek tereddütlere ilişkin olarak ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde karar vermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Borsa Başkanı yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 8- Bu Genelge 03/09/2012 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 9- Bu Genelge hükümlerini Borsa Başkanı yürütür.